

Referentiewaarden MBO

Samen werken aan toekomstbestendige onderwijskwaliteit

Het mbo staat voor grote uitdagingen in een wereld die voortdurend verandert en waarin ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. De opdracht om mbo-studenten voor te bereiden op werk, vervolgopleiding en een plek in de maatschappij vraagt een constante inzet op de kwaliteit van ons onderwijs, zodat het actueel en relevant blijft.

De mbo-scholen, verenigd in de MBO Raad, en het ministerie van OCW zien het belang van flexibele opleidingen die passen bij wat de regio en onze studenten nodig hebben. OCW biedt het mbo ruimte om tot een **sector-eigen kijk** op kwaliteit te komen, zodat onze studenten in een veranderende wereld stevig in hun schoenen staan. Het Kwaliteitsnetwerk mbo is hiermee in opdracht van de MBO Raad aan de slag gegaan; dit heeft geleid tot gemeenschappelijke standaarden en een methodiek met bijpassende instrumenten: Referentiewaarden MBO.

Waarden

Deze sector-eigen kijk stimuleert teams om **waarden** als bouwstenen te gebruiken in het gesprek over onderwijskwaliteit. Het gaat om de volgende waarden: **eigenaarschap, dialoog, wendbaarheid, rekenschap** en **vertrouwen**. Verderop lees je meer hierover.

Ambities en opbrengsten

Met het bepalen van je **ambities** en **opbrengsten** maak je als team of instelling concreet wat je belangrijk vindt en wat je in de praktijk wilt realiseren. Oftewel wat **het goede is om te doen**. Referentiewaarden MBO beschrijft de belangrijkste facetten van opleiden en biedt concrete handvatten om de ambities en beoogde opbrengsten van de leerroutes operationeel en op maat te beschrijven. Deze stem je af met de omgeving

(studenten, werkveld), zodat ze voor alle betrokkenen herkenbaar zijn. De ambities en opbrengsten vormen met elkaar het hart van het model om te werken aan onderwijskwaliteit.

Standaarden

Voor de vervolgvraag – **wanneer doet je school of team dit 'goede' ook goed?** – komen we bij de **standaarden**. Standaarden geven antwoord op de vraag wanneer je tevreden kunt zijn over datgene wat je als opleiding doet. Wanneer is de begeleiding, het leerproces, de leeromgeving en toetsing & afsluiting goed genoeg? Aan de hand van standaarden ontstaat een beeld van wat er goed gaat en wat beter kan. De standaarden vormen zo de basis onder de ambities en beoogde opbrengsten van de leerroute.

Vermogens

Daarnaast stimuleert Referentiewaarden MBO om te kijken naar de **vermogens** binnen de organisatie en hoe deze de onderwijskwaliteit beïnvloeden: **responsief vermogen** (weten wat er speelt in je omgeving), **professioneel vermogen** (benodigde kennis, vaardigheden, samenwerking, professionalisering en teamcultuur om goed onderwijs te geven), **organisatievermogen** (slim en effectief inrichten van processen en afspraken) en **realisatievermogen** (plannen uitvoeren, volgen en de juiste gegevens gebruiken om bij te sturen). Door te kijken naar de mate waarin deze vermogens in de organisatie zijn ontwikkeld en het gesprek daarover te voeren, kun je vaststellen waar groei en verbetering mogelijk dan wel nodig zijn.

Dialogische werkvormen

Voor het gesprek over onderwijskwaliteit kun je verschillende dialogische werkvormen als hulpmiddel inzetten:

- de **zelfevaluatie**: hierbij breng je zelf in kaart waar je als team of school staat. Dit doe je in dialoog met studenten en werkveld.
- de **peerreview**: je gaat met collega's van andere teams of scholen in gesprek over kwaliteit.
- de **kwaliteitstafel**: je gaat met studenten, collega's en werkveld in gesprek over kwaliteit.
- de **instellingsdialoog**: je bespreekt een specifiek thema schoolbreed, en betreft hierbij ook studenten en werkveld.
- de **panelreview**: een extern panel geeft, aan de hand van de ambities van je team of school, een oordeel over de kwaliteit van je onderwijs.

We zoeken scholen die willen oefenen met panelreviews op schoolniveau. Zin om mee te doen? Mail dan naar info@kwaliteitsnetwerk-mbo.nl.

Zo kan je onderwijsteam met Referentiewaarden MBO aan de slag

Met de ontwikkelde Referentiewaarden MBO heb je een bruikbare aanpak om een systematisch en gestructureerd gesprek te voeren over onderwijskwaliteit. Aan de hand van herkenbare ambities, opbrengsten, standaarden, vermogens en waarden. Je kunt deze methodiek op twee manieren gebruiken:

Voor het totaalplaatje – een compleet beeld krijgen van de kwaliteit op team- of schoolniveau én handvatten om verder te verbeteren.

Voor een specifiek thema – inzoomen op één onderwerp dat extra aandacht vraagt. Bijvoorbeeld AI in het onderwijs of Verzuim en aanwezigheid van studenten.

Kaartenset als start voor een dialoog

Bij Referentiewaarden MBO is een mbo-kaartenset ontwikkeld die bestaat uit meer dan 100 kaartjes. Deze nodigen uit om een gesprek aan te gaan over de onderwijskwaliteit en over de manier waarop je als onderwijsteam de kwaliteit kunt verbeteren. Op de kaartjes komen de standaarden aan bod: begeleiding, leerproces, leerroute en toetsing & afsluiting. Zo staan er bijvoorbeeld vragen op als 'Hoe weten we dat onze begeleiding voldoet aan de behoefte van de student?' Ook zijn er kaarten

waarmee het team het inzicht in de eigen vermogens kan verdiepen aan de hand van stellingen.

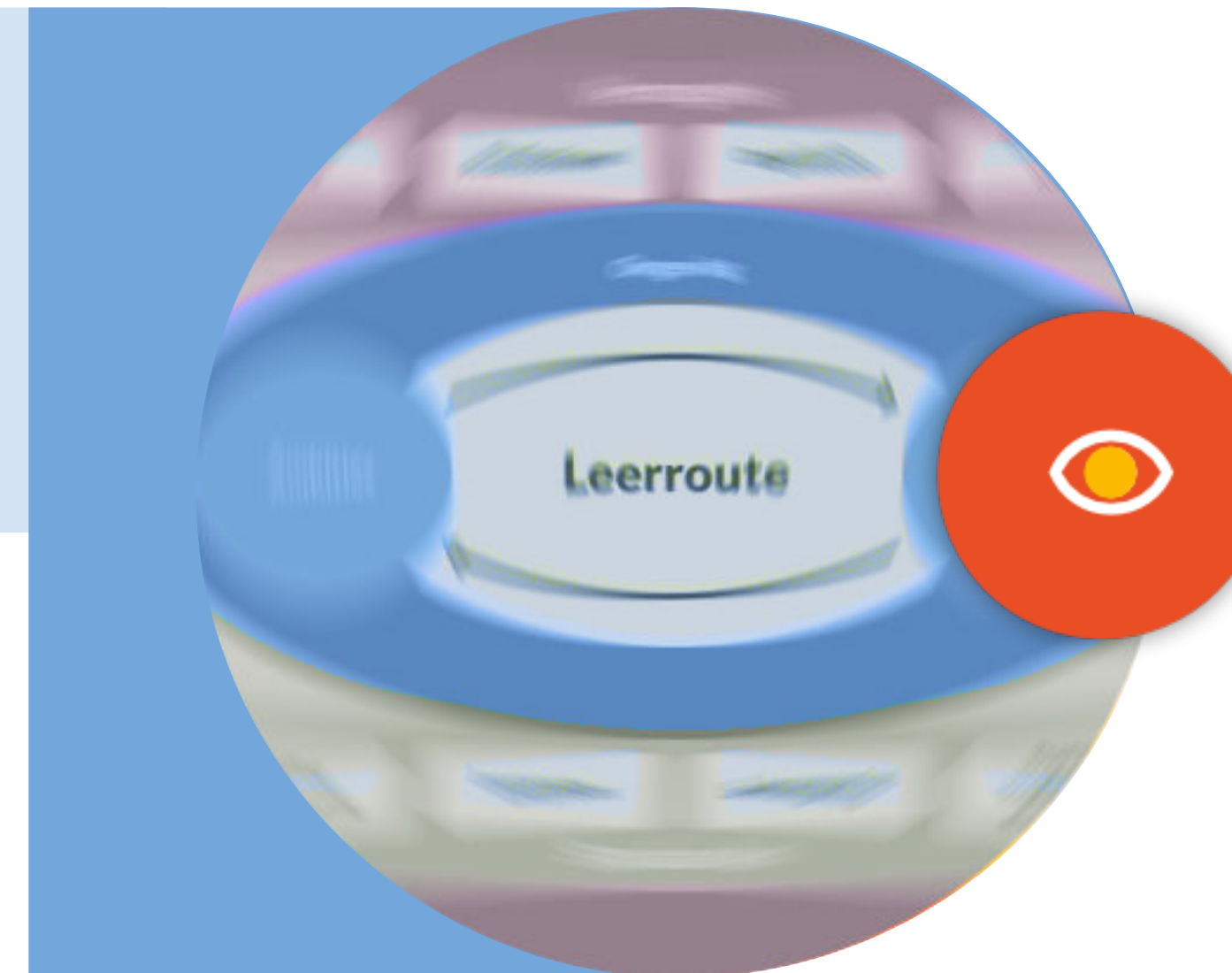
Er zijn verschillende spelvarianten; echte spelregels zijn er niet. Je kunt één kaartje trekken of bijvoorbeeld een top 3 bespreken. Je kunt het gesprek invullen op een manier die past bij het team. De gesprekken leveren waardevolle inzichten op voor een zelfevaluatie en een team- of jaarplan.

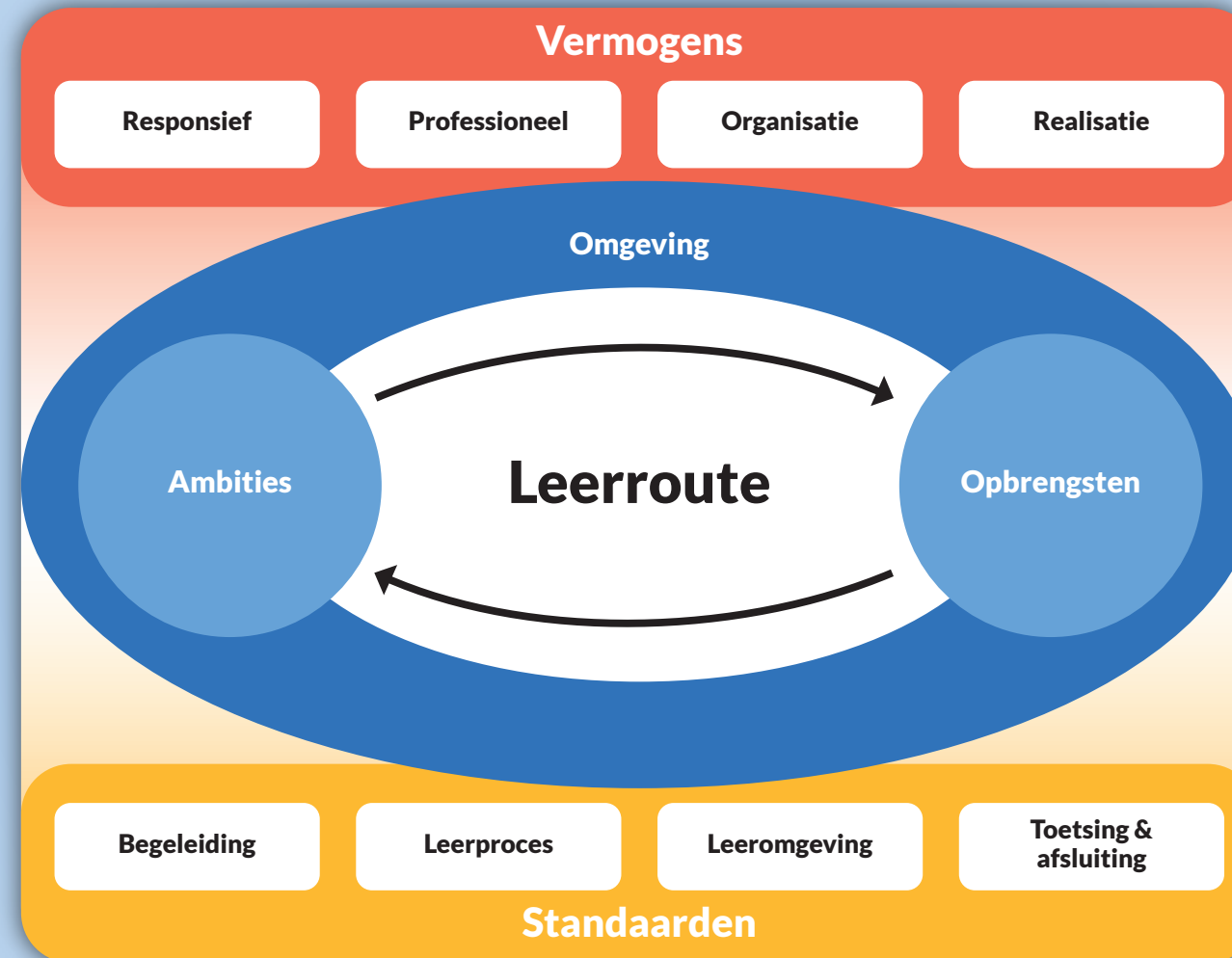
Naast de kaartenset zijn er nog allerlei andere manieren om met Referentiewaarden MBO aan de slag te gaan. Scan de QR-code voor praktijkvoorbeelden, interviews, de Toolbox, trainingen en andere ondersteuning.

Referentiewaarden MBO

Samen werken aan toekomstbestendige onderwijskwaliteit

Referentiewaarden MBO

Eigenaarschap

Je neemt verantwoordelijkheid en laat zien dat je betrokken bent bij je werk- en het leerproces. Je wacht niet af, maar komt zelf in actie en neemt initiatief. Samen met je team en school ben je verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Dat doe je niet alleen, maar samen met anderen: iedereen voelt zich verantwoordelijk om bij te dragen.

Wendbaarheid

Wendbaarheid (ook wel: flexibiliteit, responsiviteit, aanpassingsvermogen) betekent dat je team of school snel en effectief kan reageren op veranderingen en nieuwe situaties. Het gaat niet alleen om reageren, maar ook om vooruitdenken en vernieuwen. Zo blijf je actueel en klaar voor wat er komt.

Rekenschap

Rekenschap geven is open zijn over wat je doet en waarom. Je laat zien wat goed is gegaan en wat beter kan, en je neemt verantwoordelijkheid voor de gevolgen. Je doet dat niet alleen omdat het moet, maar omdat je zelf wilt leren en verbeteren.

Dialogoog

Met 'dialogoog' bedoelen we hier een goed gesprek over wat toekomstbestendig en waardevol onderwijs is. Je onderzoekt samen ideeën, stelt vragen en luistert naar elkaar. Je probeert te begrijpen waarom iemand iets vindt of doet, en staat open voor andere perspectieven. Het doel: samen tot een gedeelde visie komen of iets nieuws bedenken.

Vertrouwen

Vertrouwen betekent dat je gelooft dat anderen hun werk goed doen en het beste met je voor hebben. Het is de basis om goed samen te kunnen werken. Het gaat erom dat je op elkaar kunt rekenen en eerlijk met elkaar omgaat.

Instrumenten